

4. A fiatalok és a közeg, ahol élnek

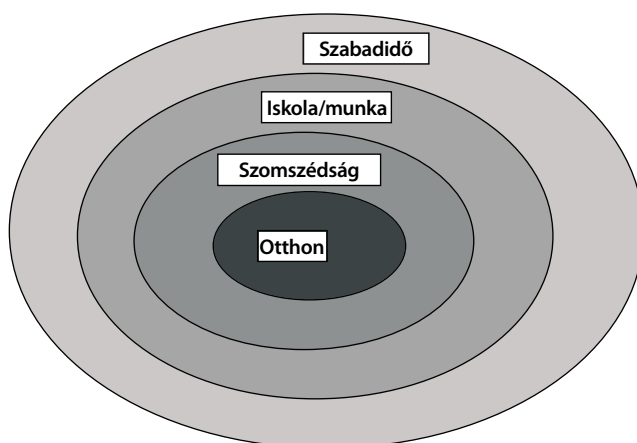

T-kit
Egyenlő esély
fiataloknak

4.1 A fiatalok és közösségeik

A fiatalok nem egy másik szigeten élnek, hanem egy olyan társadalmi struktúra részei, amely különböző emberekből (szülőkből, tanárokból, képzőkből, munkaadókból stb.) áll, és amelyben mindenki más elvárásokat támaszt feléjük, más kapcsolatot ápol velük. Bár az ifjúságsegítők számára maguk a fiatalok a legfontosabbak, nem hagyhatják figyelmen kívül a fiatalok környezetében élőket és azok hatásait.

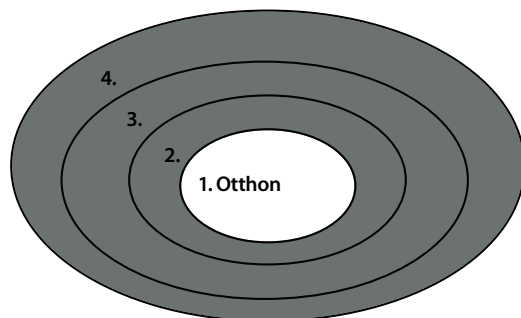
Han Paulides (1997) négy részre osztja fel a fiatalok világát:

A fiatalok mind a négy területen más-más személyekkel vannak kapcsolatban: barátokkal, szülőkkel, munkatársakkal, diáktársakkal, szomszédokkal, boltvezetőkkel, rendőrökkel, tanárokkal, edzőkkel stb. Ezek a személyek mind kapcsolatban állnak velük és hatással vannak viselkedésükre. Ezért fontos, hogy amikor ifjúságsegítőként projekteket dolgozunk ki a fiatalokkal, az említett személyek támogatását is megszerezzük. Emellett értékes információforrásnak is bizonyulnak abban az esetben, ha jobban meg szeretnénk ismerni a fiatalokat és a hozzájuk kapcsolódó világot. Ezért fontos, hogy megálljunk egy percre és elgondoljunk azon, hogyan állíthatnánk őket a mi oldalunkra.

Az ifjúságsegítőknél nem könnyű elhelyezni magukat a kapcsolatoknak eme bonyolult hálózatában. Ifjúságsegítőként nagyon világosnak és őszintének kell lennünk, amikor arról van szó, hogy melyek azok a pozíciók, amelyeket betöltünk, nem töltünk vagy nem tölthetünk be. A fiatalokat körülvevő személyeknek, akikkel tárgyalunk vagy együttműködünk, tisztában kell lenniük a tevékenységi területükkel. Ez óriási segítséget nyújt ahhoz, hogy bizalmon alapuló kapcsolatot építhessünk ki a fiatalokkal és környezetükkel (lásd a 6.3 pontot: *A bizalom kiépítése*). A kölcsönös bizalom minden egyéb munka alapja kell, hogy legyen.

A Paulides által meghatározott, a fiatalokhoz kapcsolódó négy környezetet különféle módon és különböző okokból is megközelíthetjük. Az alábbi áttekintés ennek megértését segítheti.

Az első csoportot a fiatalok közvetlen közelében élők alkotják: a családjuk. Fontos, hogy jó kapcsolatban álljunk ezzel a csoporttal, hiszen a fiatal programjainkban való részvétele függhet attól is, hogy a család helyesli-e a munkánkat. A szülők elérésének egyik módja, ha nyílt napokat, családlátogatásokat vagy

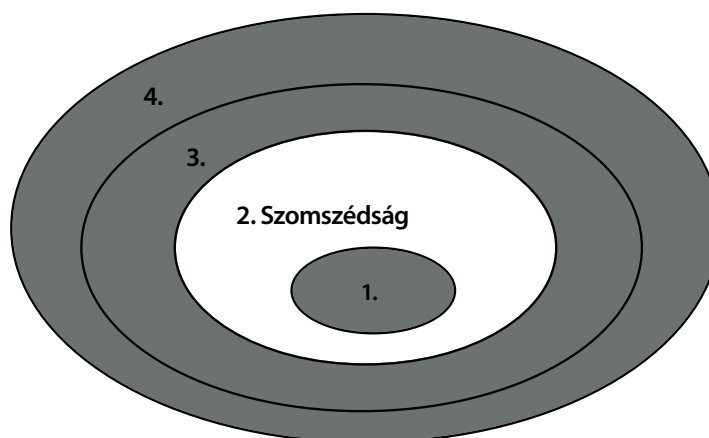

tanácsadási délutánokat szervezünk. Vegyük figyelembe, hogy ez némi kitartást igényel, hiszen a szülőknek esetleg bizonyos akadályokat kell leküzdeniük ahhoz, hogy felvegyék velünk a kapcsolatot. Ezek az akadályok eredhetnek időhiányból, nyelvi nehézségekből, zavaros otthoni állapotokból vagy abból az intézményekkel szembeni bizalmatlanságból, amely arra irányul, hogy meg akarják mondani, mit tegyennek. Ha ezt le szeretnénk küzdeni, legjobb, ha a családdal például nem közösségi házakban találkozunk. Beszéljünk velük inkább az utcán, legyünk a közelben és elérhetőek számukra. Ha bizalmi kapcsolatot szeretnénk kiépíteni, fontos, hogy a szülők megismerjenek bennünket és tevékenységeinket.

Jó példa

Egy ifjúsági központ összehívta a fiatalokat, hogy a szüleikről beszéljessenek. Arra a következtetésre jutottak, hogy a legtöbb szülő azt állítja, csak arra vágnak, hogy gyermekeik boldogok legyenek. Ez azonban főként azt jelenti, hogy a szülők boldogságra utasítják a gyermekeiket. A fiatalok elmondták, hogy szüleik nem értik meg, hogy a dohányzás, a szűk farmer viselése, egy egész éjszakás buli vagy a randi azzal a sráccal, aki az érettségi előtt kimaradt az iskolából, örömmel töltheti el őket. Ebből aztán hatalmas vita kerekedett, hiszen voltak olyan fiatalok is, akik képtelenek voltak megérteni, hogy mások mit élveznek a dohányzásban vagy a bizzar ruhák viselésében. Végül azonban oda lyukadtak ki, hogy ez mindenkinek a maga választása. Ekkor döntöttek úgy, hogy az ifjúságsegítő segítségével darabot írnak erről a témáról, amit a szüleiknek és másoknak is előadnak. Voltak fiatalok, akik számára a darab olyan kapunak bizonyult, ami újra utat nyitott a szüleikkel való párbeszédhez – egy olyan párbeszédhez, amely különbözött a szokásos, nem éppen építő jellegű vitáktól. Ezek a fiatalok és szüleik így végre kölcsönös megállapodásra juthattak.

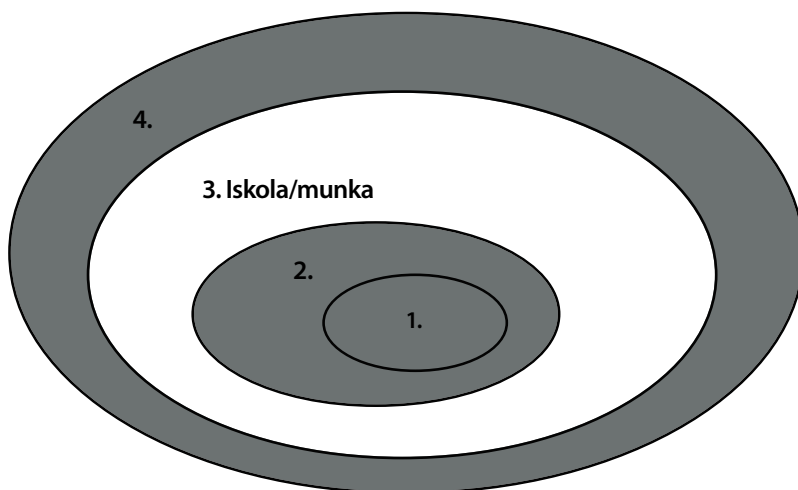
Az ifjúsági munka sikerének lényeges eleme, hogy a fiatalok szomszédságának hálózatába is bekapcsolódjunk. Ha jó a kapcsolatunk a környékkel, az emberek szükség esetén szívesebben segítenek, sőt: ha gond adódik, el is látogatnak hozzánk. Támogatásuk elengedhetetlen a tevékenységeinkről kialakított kép érdekében. A jó imázs kialakításához bevethetjük a helyi rádiót, televíziót és a napilapokat is. Minél többen tudnak a tevékenységeinkről – és itt nem csak a fiatalokra gondolunk – és minél inkább úgy érzik, hogy bevonjuk őket a munkánkba, annál jobb lehet a végeredmény.

Jó példa

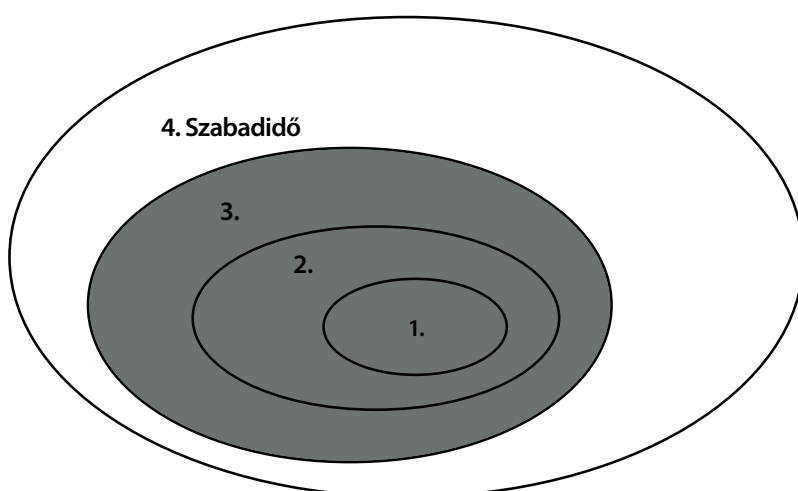
1999-ben nyári tábort szerveztek egy kis cseh faluban. Mivel ez a közeli városban külföldi fiatalok egész inváziójával járt, szükségessé vált néhány, a közösséghez tartozó személy bevonása is. A fiatalokat arra kérték, hogy csatlakozzanak a táborhoz, a falubeli tanárokat pedig, hogy fordítsanak. A közösségi konyha biztosította az étkezést. A tábort indító falutúrát a polgármester vezette, akit a helyi lap újságírója kísért. Az utolsó héten focimeccset rendeztek a fiatalok és a helyi csapat között. A faluban mindenki tudott a látogatók jelenlétéről, és így vagy úgy részesei is voltak a tábornak. A fiatalokat ezért nem tartották betolakodóknak, sőt vendégként üdvözölték őket.

A célcsoportunk közvetlen környezetében élők egy másik csoportját a kortársak: a barátok és ismerősök alkotják. A kortársak szerepe azért fontos, mert megítélésük meghatározhatja, hogy barátaink mit gondolnak az általunk felajánlott projektekről. Ha sikerül vonzóvá tennünk az általunk felajánlott tevékenységeket, és a résztvevők érdekes dolgokat is tanulhatnak azokból, akkor a csatlakozni szándékozó fiatalok száma gyorsan emelkedhet. A helyi média itt is fontos szerepet játszhat a tevékenységről kialakuló kép kialakításában, ezért ezt is érdemes kihasználnunk.

Az iskola alapvető információkkal szolgálhat a környékről, kezdve az iskolában tanulók számától a kultúrájukig, az iskolát elhagyók számától a végzettségi szintjükig. Nemformális pedagógiai programok összeállításakor fontolóra vehetjük, hogy együttműködést kezdeményezünk-e a tanárokkal és a munkaadókkal. Ennek egyik további előnye, hogy az iskola lehetőséget adhat terem és a rendelkezésére álló felszerelések használatára. Hátrány lehet ugyanakkor, hogy a fiatalok eleve ellenérzéssel viseltetnek az iskola iránt, és nem szívesen töltenek ott még több időt, ezért ez a lehetőség gondos előkészítést és mérlegelést kíván.

A negyedik terület, ahová a fiatalok kimozdulnak, azok a helyek, ahol a szabadidejüket töltik. Az ifjúsági munka ebben a szférában is elhelyezhető. Nagyon hasznos lehet kapcsolatba lépni a szabadidős tevékenységek szervezőivel, ami lehetővé teszi az ötletek, tapasztalatok és olyan források cseréjét, amelyek kapcsolódnak a hátrányos helyzetű fiatalok bevonását elősegítő ifjúsági munkához. Ezt részleteiben is tárgyaljuk a 4.2 pontban: *Partnerség kialakítása*.

Jó példa

A Mosoly Önkéntes Klub 2001-ben kezdte meg működését. A fiatalokból álló csoport egy délkelet-lengyelországi kisvárosban tevékenykedik. A helyi kulturális központ igazgatójának kinevezése után a – főként középiskolai – tanulóknak a Csoportos Kezdeményezések keretein belül támadt egy ötletük. Bialobrzegi, a város, ahol a projektet kidolgozták, nem nyújtott sok lehetőséget sem a fiatalok, sem a felnőttek számára. Nem volt mozi, uszoda, nem voltak parkok, és iskola után a fiatalok csak diszkóba és sörözőbe mehettek szórakozni. A problémás családokban élő gyerekek számára nem volt menedék, ahol a házi feladatukat megírhatták volna, ezért a fiatalok azon kezdtek gondolkodni, hogyan változtathatnák meg ezt a helyzetet, és segítséget kértek a helyi kulturális központ igazgatójától. Az igazgató lehetőséget adott a számukra, hogy megvalósíthassák saját projektjeiket, melyeket 5 fő témában 5 munkacsoportnak osztottak ki. A témák a következők voltak: tudomány, újságírás, felújítás, menedzsment és európai ügyek. A projekt fő célkitűzése az volt, hogy integrálják a fiatalokat és a helyi közösséget, valamint hogy egy olyan helyet hozzanak létre, ahol a fiatalok eltölthetik szabadidejüket. A fiatal önkéntesek a nehéz családi körülmények között élő kamaszokkal is törődni szerettek volna. Segíteni akartak házi feladatuk megírásában, a szabadidő hasznos eltöltésében, valamint olyan egyéb tevékenységekben, mint a tánc, számítógépes ismeretek fejlesztése, festés és rajzolás. A projekt keretében előkészített tevékenységek a következők voltak: csoportos tervezés (a folyamat megtervezésében mindenki részt vett), műhelymunka az önkéntesek számára (hogyan dolgozzanak a gyerekekkel), önkéntesek által gyerekeknek tartott foglalkozások (idegen nyelvek, festés, tánc stb.), amelyekben a helyi önkormányzat, a helyi ifjúságsegítők és nyugdíjas tanárok is részt vettek.

Fontos figyelembe vennünk, hogy egyetlen megbeszélés nem elég ahhoz, hogy jó viszonyt alakítsunk ki a fiatalokhoz kapcsolódó különböző területekkel, hiszen ez egy hosszú távú befektetés időben, erőfeszítésben és forrásokban egyaránt. Ha együtt szeretnénk továbblépni a közös vagy hasonló célok irányába, akkor minden lehetőséget ki kell használnunk, hogy ezt a bizalmon alapuló hálózatot kiépítsük. Ez a jövőbeli együttműködés alapja.

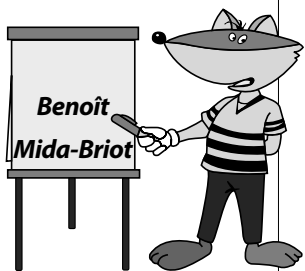
4.2 Partnerség kialakítása

Ahogy a fenti fejezetben is olvashattuk, tanácsos a fiatalokat nem elszigetelt egyéneknek tekintenünk. Ahogy a fiatalok, úgy az ifjúságsegítők sem egy másik szigeten élnek. Nem egyedül foglalkoznak a kérdéses fiatalokkal. Ha ez így van, akkor partnerségben dolgozhatunk más szakemberekkel és önkéntesekkel is, akik közvetve vagy közvetlenül ugyanazzal a célcsoporttal dolgoznak. Ez az együttműködés már az alapoknál, az éppen aktuális tevékenységek szervezésekor elkezdődhet. Például megbeszélhetjük a városházával, hogy biztosítsák a helyi közösségi központot a különböző foglalkozások számára, vagy kapjunk felhatalmazást egy ott megrendezendő fesztiválra. Ezek a példák olyan együttműködések kezdetét jelenthetik, amelyek végül tartós partnerséggé nőnek ki magukat.

A másokkal történő közös munka nemcsak a hasonló célok érdekében kifejtett erőfeszítést és az elnyert források megsokszorozódását jelenti, hanem átfogóbb és erőteljesebb megközelítést eredményez a célcsoporttal való munkában. Lényeges, hogy a hasonló célokért tevékenykedő szakemberekkel megosszuk az elképzeléseinket és tapasztalatainkat (például lehetőségeket teremthetünk azok számára, akik újra és újra lemorzsolódnak látszanak). Az ilyen együttműködés növeli a motivációs szintünket, és lendületet ad közös ügybe vetett erőfeszítéseinknek.

Egy valódi partnerség azonban több, mint rövid és megtervezett együttműködések sorozata. El kell gondolkodnunk azon, hogy miért küzdenek a partnerek, és saját tevékenységi körünk hol egészítheti ki a közös célok elérését. A működő partnerség kialakításának és fenntartásának folyamata időt, erőfeszítést és forrásokat igényel. Ez a befektetés azonban alaposan megtérül, mert jutalma a fokozott motiváció, a bepillantás mások munkájába és a hasonló elképzelések megosztása.

Tehát kivel érdemes szövetségre lépni? Az ifjúságsegítőknek lehetnek szakmai kapcsolataik, de mindennapi munkájuk során másokkal is megismerkedhetnek (az utcai és egyéb szociális munkásokkal, tanárokkal, rendőrökkel), akik ugyanazokkal a fiatalokkal dolgoznak. Ezek a személyek azok, akik a célcsoport (például a hátrányos helyzetű fiatalok) életének különböző területein és más-más szakaszában együtt dolgoznak.

A fiatalokat érintő társadalmi kérdésekről (közösségi bevonásról, drogprevencióról, AIDS-cel kapcsolatos felvilágosításról stb.) szóló megbeszélések vagy szemináriumok gyakran megfelelő közeget teremtenek ahhoz, hogy az ezeken a területeken tevékenykedő különféle szereplőkkel találkozzunk. A tevékenységek összeállításakor itt megtalálhatjuk az együttműködési lehetőségekhez szükséges kapcsolatokat; a szervezetek közötti együttműködések pedig hosszú távú partnerséggé is válhatnak.

Különösen a hátrányos helyzetű fiatalok bevonását elősegítő munkában fontos a partnerség kialakítása azokkal a szervezetekkel, amelyek együtt dolgoznak a célcsoport különböző életszakaszaihoz kapcsolódó területeken, hiszen az ifjúsági munka hatása az osztályteremben és más projekteknél is folytatható.

Mielőtt működő partnerség kialakítására törekednénk, a következő feltételeknek kell megfelelnünk:

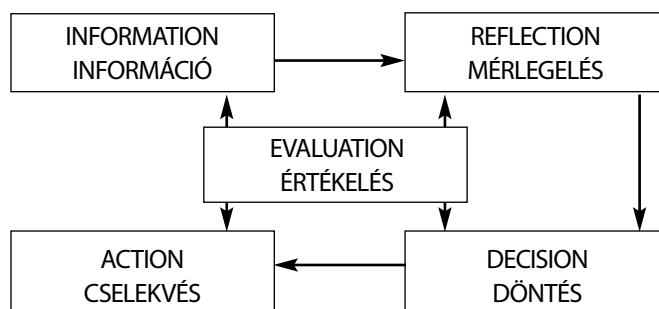
- A munka során a partnereknek közös célokkal is kell rendelkezniük, de minimum követelmény az egymással való összeférhetőség;
- A munka középpontjában (ahogy azt a 6.1 pontban: a Szellemiségben tárgyaljuk) a célcsoportnak (a hátrányos helyzetű fiataloknak) kell állnia. Cél lehet például, hogy hitet, erőt és képességeket adjunk a fiataloknak életük irányításához, átsegítsük őket életük következő lépéseire, vagy a társadalmi bevonás felé tereljük őket;
- Az egyes partnerekben és azok vezetőiben meg kell lennie az akaratnak, hogy partnerségre lépjenek egymással – emellett időt és forrásokat kell biztosítaniuk a partnerség működtetéséhez;
- Az egyes szereplőknek azonos nevelési alapelveket kell vallaniuk, vagy a különbségeknek összeegyeztethetőeknek kell lenniük;
- A munkamorál és szervezeti kultúra szempontjából is fontos az összeegyeztethetőség: a partnereknek erős motivációval kell rendelkezniük egymás irányában arra, hogy igazodjanak egymás munkakultúrájához;
- Végül, de nem utolsósorban hatékony kommunikációs csatornákra és alkalmakra van szükség ahhoz, hogy a partnerek megvitassák, megtervezzék, megvalósítsák és értékeljék a partnerséget hogyan kell tenniük!

Egy ilyen együttműködés közvetlen hasznélvezői a célcsoport és a partnerségben részt vevő szervezetek lesznek. A közös munka különféle módozatainak felfedezése és egymás kiegészítése egyértelműen mindkét fél hasznára válik.

IMDCS+É (IRDA+E)⁴ : irányelvek a partnerség kialakításához

Ha még nem dolgoztunk a fent leírt partnerségben, az alábbi, pontról pontra bemutatott megközelítés segítséget nyújthat azok számára, akik az egyszerű együttműködést meghaladva a tartós partnerség elképzelése és megvalósítása felé szeretnének haladni. Ezek az irányelvek egy kissé formálisnak és elvontnak tűnhetnek ugyan, de felépítésük logikus, így saját igényeinkhez igazíthatjuk azokat.

Egy partnerség kialakításának előfeltétele természetesen az, hogy egy vagy több olyan szervezetet vagy szakembert találjunk, akik érdeklődnek a közös munka iránt. Ezek a szervezetek vagy szakemberek ideális esetben teljesítik a fenti elvárásokat, de ne ragadjunk le ezen részleteknél! Ezek után kezdődhet meg a partnerség valódi működése. Az öt szakasz mindegyikénél található néhány tipp és kérdés, amit érdemes fontolóra vennünk.

⁴ A T-kitben az angol rövidítés (IRDA+E) helyett az IMDCS+É magyar megfelelőt használjuk. (lektor)

1. Az információs szakasz

Amikor elhatározzuk, hogy partnerséget alakítunk ki, tisztában kell lennünk azzal, hogy miért szeretnénk más szervezetekkel vagy szakemberekkel együttműködni. Készítsünk leltárt a saját szervezetünk motivációiról, a konkrét igényekről és azokról az erőforrásokról, amelyeket fel tudunk használni a partnerséghez. Egy lista formájában válaszoljunk az alábbi fő kérdésekre, amit természetesen a partnerek is megtehetnek.

kérdés

- Mit várunk mi és munkatársaink ettől a partnerségtől?
- Milyen álláspontot és javaslatokat képvisel a vezetőség egy ilyen partnerséget illetően?
- Mi az együttműködés várt haszna a célcsoport és a szervezet számára?
- Milyen hálózati munkával kapcsolatos, előzetes tapasztalatokkal rendelkezik a szervezet? Melyek az erősségeink és gyengeségeink?
- Melyek a rendelkezésre álló erőforrások (emberi, időbeni, anyagi, a helyet és költségvetést illetően)?
- Ki és hogyan dolgozik a hátrányos helyzetű fiatalokkal?
- Vannak olyan külső tényezők, amelyek közelebb visznek bennünket a partnerségekhez vagy amelyek megakadályozzák a kialakításukat (pénzügyi támogatás, politika stb.)?
- Kiegyensúlyozott lesz-e a partnerség (egyenlő hozzájárulás, egyenlő előnyök, egyenlő részvétel)?

2. A mérlegelési szakasz

Miután saját szervezetünk és a partnerszervezetek is összegyűjtötték ezeket az információkat, hasonlítsuk össze a válaszokat, és vitassuk meg az együttműködés különféle lehetőségeit. A partnerek csak világosan meghatározott célok mentén haladjanak a közös együttműködés elképzelése felé. A tárgyalások során érdemes körvonalazni a jövőben közösen végzendő tevékenységeket. Ezt írásba foglalhatjuk egy közös dokumentumban, amelyre később az együttműködési megállapodást alapozhatjuk. Ebben a dokumentumban a következő kérdésekre keressük a választ.

kérdés

- Melyek a közös célok?
- Milyen jellegű partnerségről van szó (informális vagy közös projektekre, munkacsoportokra, információcserére irányuló)?
- Milyen közös tevékenységek valósíthatók meg, és milyen lépéseket kell tennünk ennek érdekében?
- Milyen szempontok alapján történik a partnerség értékelése, milyen gyakran és milyen módon kellene ellenőrizni és értékelni azt?
- Mi a partnerség időterve (időtartama, gyakorisága, határidők stb.)?
- Hogyan oszlanak meg a feladatok (ki miért felelős)?
- Milyen kötelezettségeket vállalnak a felek (beleértve az erőforrásokat is)?
- Hogyan ismerhetik meg egymást a szervezetek munkatársai a lehető legjobban?
- Milyen képzési igények merülnek fel? Gondoskodunk-e a bevont személyek felkészítéséről szemináriumok, képzések, megbeszélések vagy munkatársak szakmai csereprogramjainak keretében?
- Milyen kommunikációs stratégiát kellene alkalmazni (hogyan kommunikáljanak a partnerek, milyen ügyekben és hogyan biztosítsák egymás felé az információkat)?
- Ki koordinálja és ellenőrzi a partnerség megvalósítását?
- Mi a költségvetési terv (bevételek és kiadások)?

Tippek

- Azokat az előnyöket, amelyeket a partnerség a partnerek számára nyújt, emeljük ki!
- A partnerség kerete legyen világos, de maradjon lehetőség a rugalmasságra is!
- Minden egyes lépéshez tűzzünk ki célul konkrét és látható eredményeket! Ez biztosítja a partnerek motivációs szintjét.
- Megvalósítható célokra és munkára törekedjünk!

3. A döntési szakasz

Legtöbbször a mérlegelési szakaszban nem a tárgyalóasztal mögött ülő ifjúságsegítők és egyének az egyedüliek, akik a partnerséget érintő döntési folyamatban részt vesznek (ez főként az emberi és a pénzügyi kötelezettségek kapcsán érvényes). Ideális esetben minden partnerszervezetet be kell vonnunk a partnerség kialakításának teljes folyamatába; de ha nem így van, akkor is eljön a pillanat, amikor az adott partnerségről hivatalos döntésnek kell születnie. Az érintett szervezetek felépítésétől függően ez egy többé-kevésbé hivatalos eljárás. Vannak ifjúságsegítők, akiknek megvan a szabadságuk ahhoz, hogy ilyen partnerségi megállapodásokról döntést hozzanak, míg más szervezeteknél a döntésnek a teljes hierarchiát végig kell járnia (ami természetesen az időbeosztásunkra is hatással van). Ha hivatalos partnerségi megállapodásra van szükségünk, az alábbi néhány kérdés segíthet annak tervezetének elkészítéséhez.

Javaslatok a döntési szintekhez tartozó tervezet készítéséhez

- Részletesen írjuk le a megvalósítandó közös tevékenységet: a célokat, az akciótervet és annak egyes lépéseit!
- Jelenjenek meg benne a fent vázolt főbb elemek – például az időterv, a feladatterv felelősökkel, az erőforrások, a koordináció, az ellenőrzés és az értékelés!
- Tartalmazza továbbá a pontos adatokat a jelenlegi partnerségi megállapodás időtartamáról, és rendelkezzen az esetleges módosítási folyamatokról! Vegyük figyelembe például, hogy a partnerek hogyan bonthatják fel a megállapodást, és hogy ezekben az esetekben mi történik.

Tippek

- Amikor az egyes döntési szintekhez tartozó javaslatokat bemutatjuk, fogalmazzunk érthetően, de ne menjünk bele túlságosan a részletekbe! Bár a partnerségi megállapodásnak szabatosnak kell lennie, az esetlegesen felmerülő módosítások érdekében gondoskodjunk némi rugalmasságról is.
- Tudjuk meg, hogy melyek a vezetőség félelmei, és ennek megfelelően alakítsuk ki a partnerséget vagy legalább a partnerségi megállapodást! Például, ha azt az egyik partner fontosnak találja, akkor mutassuk be a várt multiplikáló hatást; vagy ha a nemek közötti egyensúly kulcskérdés, akkor részletezzük, hogy az együttműködésünk során hogyan kezeljük ezt a kérdést.
- Próbáljuk meg megszerezni saját és partnereink munkatársainak támogatását! Legyünk világosak és nyíltak a partnerség előmenetelét illetően.
- Győződjünk meg arról, hogy elegendő erőforrást fordítunk-e a partnerségre! Ha már a kezdetekkor nem kötjük ki ennek részleteit, a megállapodás létrejötte után nehéz ennek megváltoztatása. Mindig jobb az elején többet kérni és a humán és pénzügyi hozzájárulásból később visszavenni, ha ellentételek merülnek fel (mely esetben természetesen a partnerséget az erőforrások új mennyiségéhez kell igazítanunk).

4. A cselekvési szakasz

Amint az összes partner zöld utat kapott a partnerség kialakításához, elkezdődhet az igazi munka. Ami a jövőben ránk vár, annak legnagyobb részét a mérlegelési szakaszban már megterveztük, így egyszerűnek tűnhet pusztán a tervek szerint nekilátni a munkának. Alábbiakban mégis adunk néhány tippet ahhoz, hogy minden rendben menjen.

Tippek

- Osszuk kisebb szakaszokra a munkát, így az előmenetel során kipipálhatjuk az elvégzett feladatokat! A rendszeres, gyors és látható eredmények növelik a motivációs szintet.
- Ezeket az eredményeket aztán kommunikáljuk a bevont partnerek és a különböző szervezetek munkatársai vagy vezetői felé, hogy naprakész információkkal rendelkezzenek, és biztosítsuk részvételüket a folyamatban!
- A cselekvési szakasz mutatja meg, hogy a partnerek hogyan tudnak együttműködni és a partnerségi megállapodást pedig konkrét és sikeres cselekvéssé változtatni. A partnerség által eredményezett jó példákat jegyezzük fel a jövőre nézve!
- Folyamatosan ellenőrizzünk, hogy bármilyen kedvezőtlen fejleményt korrigálni tudjunk! Rendszeresen beszéljük meg és mérlegeljük, hogy az elhatározások irányába haladunk-e.

5. Értékelés

Az értékelés nem külön szakasz, az összes előző szakaszban szerepelnie kell. Partnerségünk minőségének monitorozására minden egyes szakaszban szükség van (információ, mérlegelés, döntés és cselekvés). Az értékelési szempontokat az együttműködés elején kell meghatározni és a partnerségi megállapodásban lefektetetteknek megfelelően kell betartanunk. A cselekvési szakasz végére tervezzük be egy végső értékelést, amibe minden érdekeltet vonjunk be (a célcsoportot, a partnereket, a helyi hatóságokat, intézményeket stb.). A megvalósult munka sikereit és minőségi tényezőit emeljük ki, így a partnerség eredményei az együttműködés új perspektíváihoz, a partnerség bővítéséhez vagy még több partner bevonásához is vezethetnek.

Javaslatok az egyes szakaszokban elvégzendő értékelésekhez

- *Információs szakasz:* Megbízhatóak az információink? Még több információra van szükségünk? Honnan szerezhetjük be ezeket az információkat?
- *Mérlegelési szakasz:* A közös mérlegelésben meghatározottak minden csoport motivációinak megfelelnek? Elég világosak és rugalmasak a partnerségben vázolt javaslatok? Minden elemet megvitattunk?
- *Döntési szakasz:* Tekintetbe veszik-e a vázolt javaslatok a partnerek elvárásait? Reálisak és megvalósíthatóak a célok és a cselekvési tervek? Megfelelő-e a teljes döntéshozatali folyamat? Megállapodás született-e a monitorozási és együttműködési mechanizmusról? Azt tartalmazza a partnerségi megállapodás, amiben megegyeztünk?
- *Cselekvési szakasz:* A feladatokhoz igazítottuk a monitorozáshoz és a koordinációhoz rendelt erőforrásokat? A megvalósuló munkából a partnerszervezetek munkatársainak is előnye származik? Hogyan reagálnak a célcsoport tagjai és más munkatársak az új együttműködésre? Elég tájékozottak? Elég információt biztosítunk a számukra? Hogyan zajlik a kommunikáció? Vannak olyan gyakorlatok, amelyeket meg szeretnénk ismételni vagy tökéletesíteni? Mindenki tiszteletben tartja a partnerségi megállapodást?
- *Értékelési szakasz:* Rendelkezünk alkalmazható értékelési eszközökkel? Úgy halad a projekt, ahogy vártuk? Miért? Minden, a partnerségben részt vevő szereplőnek megvan a lehetősége arra, hogy hangot adjon a véleményének arról, hogyan zajlik a munka? Felhatalmazza őket a projekt arra, hogy ezt megtegyék? Elérte azt a partnerség, amit vártunk? Hogyan tudnánk a legjobban terjeszteni ezen tapasztalatok eredményeit, és hogyan tudnánk a leginkább tökéletesíteni a további együttműködést?

További tippek a partnerségek létrehozásához

- Kezdetől fogva fogalmazzuk meg világosan, hogy mit várunk a partnerségtől és mit nem!
- Kezdetől fogva törekedjünk a partnerek közötti jó viszonyra! Szervezzünk csapatépítő tevékenységeket (menjünk és igyunk meg együtt valamit, kiránduljunk, látogassuk meg egymás szervezeteit, munkahelyét, otthonát stb.). Ne feledjük, hogy emberekkel dolgozunk, nem szervezetekkel.
- Találjunk közös utat az információs és mérlegelési lépések megtételéhez azokkal, akikkel együtt dolgozunk!
- A céljainkat és azok megvalósítását illetően kerüljük a túlzott optimizmust vagy az irreális hozzáállást! Legyünk gyakorlatiasak. A kezdeti együttműködés mindig szélesebb körű és erősebb partnerséggé alakítható.
- Törekedjünk arra, hogy a partnerek feladatai és kötelezettségei minden egyes szakaszban egyensúlyban maradjanak! Kerüljük, hogy az egyik partner több felelősséget vállaljon a többiekénél.
- Számoljunk partnereink különféle munkastílusával és szervezeti kultúráival!
Az interkulturális tanulás T-kit részletesen tárgyalja az interkulturális kérdéseket.

Jó példa

Tapasztalat a partnerségről egy képzés során

2000-ben két – egy francia és egy holland –, utcai szociális munkával foglalkozó szervezet kísérleti projektet valósított meg az Ifjúság 2000–2006 Program keretein belül. A francia utcai szociális munkások Hollandiába látogatva a holland kollégáik által megvalósított sikeres projektekbe kaptak betekintést egy szakmai tapasztalatcsere keretében. A francia nemzeti iroda olyan ígéretesnek találta a projektet, hogy egy képzésen alapuló partnerségi megállapodást írt alá a CNLAPS-szal, amely egy francia, utcai szociális munkával foglalkozó szervezet. Az együttműködésben szervezett, európai cserek megvalósítását elősegítő képzésen 20 olyan szociális munkás vett részt, akikre a jövőben erőforrásként tekintettek. A képzésnek köszönhetően számos csereprogram valósult meg hátrányos helyzetű fiatalok bevonásával. Továbbá egy olyan nemzetközi tanulmányútnak adtak helyet, amely alatt a képviselt országokban zajló utcai szociális munkába kaptak betekintést a résztvevők. Hasonlóképpen szociális munkásoknak szerveztek egy konferenciát az Ifjúság 2000–2006 Programról. Számos új kapcsolat és projekt jött létre a különböző országok utcai szociális munkásai között. Ezek eredményeként az Ifjúság 2000–2006 Programot egyre gyakrabban használják a hátrányos helyzetű fiatalokkal foglalkozó szakemberek is, akik a nemzeti iroda számára is prioritásként kezelt célcsoport. Az utcai szociális munkások új, munkájuk során használható eszközre lettek: az Ifjúság 2000–2006 Programra. A partnerség sikeréből kiindulva a következő évre vonatkozóan is tárgyalásokat kezdtek az új partnerségi megállapodásról.

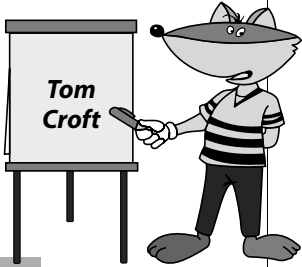
CNLAPS: www.cnlaps.asso.fr; contact@cnlaps.asso.fr.

Az Ifjúság 2000–2006 Program francia nemzeti irodája: www.injep.fr; jpe@injep.fr.

T-kit
Egyenlő esély
fiataloknak

4.3 Különbéféle munkakörnyezetek

Akár ki szeretnénk alakítani partnerségeket (ahogy azt az előző fejezet is tárgyalja), akár nem, az ifjúságsegítők által vállalt szerepek és képességek igen változatos formában jelentkezhetnek. A hátrányos helyzetű fiatalokkal foglalkozók egy sor különféle munkakörnyezetben tevékenykedhetnek, melyek a rövid távú beavatkozástól a hosszú távú elkötelezettségig terjednek. Mindkét végletre (skálára) vonatkozóan tapasztalhatunk előnyöket és hátrányokat, de ezek ki is egészíthetik egymást. Mint ifjúságsegítőknek, akik munkájukba másokat is be kívánnak vonni, tisztában kell lennünk azzal, hogy a skálát tekintve hol helyezkedünk el, és az ez alapján választott munkastílusunk milyen következményekkel jár.

A skála két végére jellemző munkakörnyezetek:

Rövid távú beavatkozás	Hosszú távú elkötelezettség
Gyakran meghatározott fiatalokra irányul, akiknek a problémái vagy helyzete az illetékes hatóság látókörébe került.	Gyakran közösségi alapokon nyugszik, helyi alkalmazottakkal, helyileg működtetett (ifjúsági klubok, régóta működő közösségi kezdeményezések vagy programok, helyi önkéntesek vagy szakemberek, akik már évek óta a környéken élnek és dolgoznak stb.).
A szociális szektor szakemberei vállalják (szociális munkások, iskolai tanácsadók vagy mentorok, feltételeken szabadlábakra helyezettek felügyeletével megbízott rendőrtisztek stb.).	Rendszerint nem hivatásos vagy önkéntes jellegű.
Rendszerint a fiatalok életében bekövetkező krízis eredménye.	Minden fiatal számára elérhető, néha azonban a hátrányos helyzetű fiatalok felé irányul.
A krízis megoldását követően a támogatás hirtelen megszakadhat.	Nem kötelező jellegű, a bevont fiatalok rendelkeznek a választás szabadságával.
Egy fiatalnak esetleg nem sok választása van a beavatkozást illetően.	A részt vevő fiatalok nagy valószínűséggel „magukénak érzik”.
Bár gyakran szükségesek és fontosak, a beavatkozások és a beavatkozással társított személyek a fiatalokat ellenségessé vagy gyanakvóvá tehetik.	Hosszú távon nyújt lehetőségeket és támogatást a fiatalok számára.
	Gyakran épül a személyzet és a fiatalok közötti kölcsönös bizalomra és tisztelőn alapuló erős kapcsolatokra.

Az alapoktól kiinduló, sikeres munkakapcsolatok felépítése sohasem könnyű feladat. Gondosan és figyelmesen kell eljárni, hogy biztosíthassuk, hogy az együttműködés mindig, minden fél számára kölcsönösen előnyös legyen, és az együttműködés középpontjában az érintett fiatalok érdekei álljanak (lásd az előző fejezetet: 4. A fiatalok és a közeg, ahol élnek).